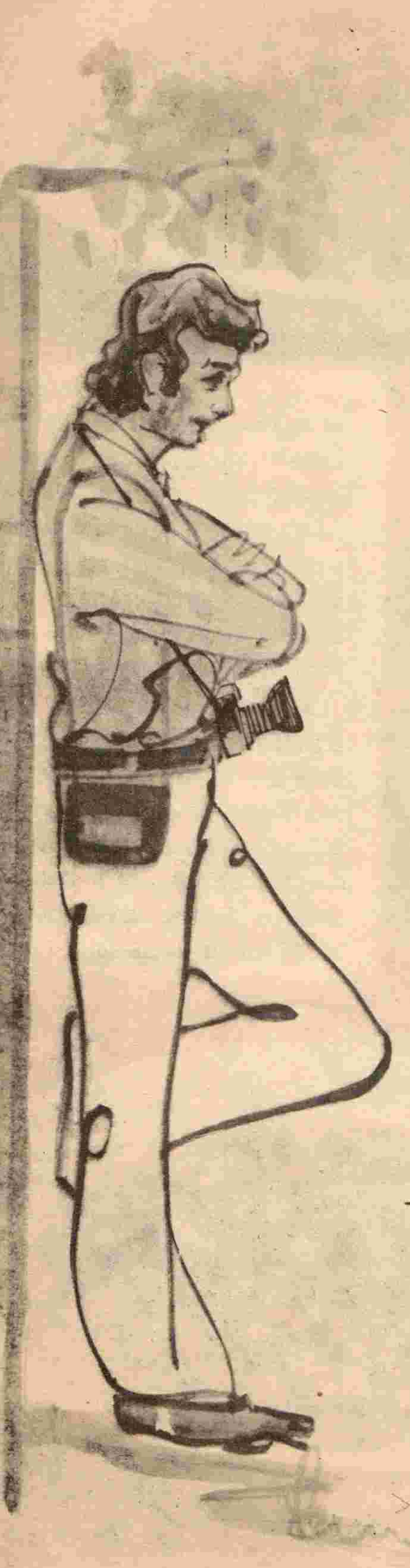

సుధాకర్ కెమెరా కొన్నాడు. ఆ విషయం దాచడానికి అతడేమీ ప్రయత్నించలేదు. పైగా, వీలైనంతగా ఎదుటివారికి తెలియపర్చాలనే ప్రయత్నంలోనే ఉన్నాడు. బొంబాయి మహానగరం నుంచి, దాదాపు ఆరడుగుల సమున్నత విగ్రహం, అందమైన వర్చస్సు, ఉంగరాల జుట్టు, చిలిపి కళ్ళు కల సుధాకర్, తన రంగుకు మాచ్ అయ్యేటట్లు వేసుకున్న నీలం రంగు స్వెట్టర్, కూలింగ్ గ్లాసస్, ఎయిర్ బాగ్‌తో పాటు, పెట్టెలో ఖాళీ ఉన్నా, అందరికీ తెలియజెప్పే ఉద్దేశ్యంతోనే కెమెరా మరో భుజానికి తగిలించుకుని, వీలైనంతమందికి దార్లో దాని గుణగణాలు తెలియజెప్పి, సిరిపురం లాంటి చిన్న ఊర్లో దిగాడు. మొనాటనీతో విసిగిపోయిన అతని పాతికేళ్ళ వయస్సు, ఆకుపచ్చ చీరకట్టుకున్న అందగత్తె లాంటి ఆ ఊరిలో పాదం మోపగానే ఏదో తెలియని అడ్వెంచర్ కోసరం ఉరకలు వేసింది.

"ఇన్ని వేలుపోసి ఇప్పుడివి కొనకపోతే ఏమిటిరా?" మెల్లగా మందలించే అక్కగారి మాటలకు సమాధానం వెంటనే చెప్పలేదతను. చింతగింజ మునగని చిక్కటి కాఫీ తాగుతూ, తనకు చిన్నప్పటినుంచీ ఉన్న కెమెరా, ఫొటోగ్రఫీ పిచ్చి గురించి మరోసారి చెప్పాడు అతను. సంపాదన పరుడు, స్వతంత్రుడు అయిన తమ్ముణ్ణి మరేమీ అనలేక—

"మా ఫొటోలు తీయరా! నాదీ బావగారిదీ కలిపి ఒక్కటి కూడా లేదు" అంది అక్క.

"తప్పకుండా అక్కయ్యా!" అని అక్కకు, అలా అడిగిన చాలా మందికి ప్రామిస్‌లు చేసేశాడు సుధాకర్.

"నీ ఫొటోలు తీద్దామనే తెచ్చాను కెమేరా!" అని అతనన్నప్పుడు ఎంకి లాంటి మామయ్య కూతురు అనూరాధ అంతంత కళ్ళేసుకుని 'అలాగా బావా' అనలేదు. హాయిగా నవ్వేసింది. నీరెండలో తళుక్కుమన్న ఆ నవ్వు, మెరిసిన ఎర్రరాయి ముక్కు పుడక అతణ్ణి ముగ్ధుణ్ణి చేశాయి. "ఎలాగైనా ఈ అందం వేరు" అనుకున్నాడు—బొంబాయిలో నీతా మెహతా గుర్తుకు వచ్చి. బిగించి వేసిన కుప్పెలు పెట్టిన జడలో, వాడిన కనకాంబరాలు, ఏమాత్రం మాచింగ్ లేకుండా కట్టుకున్న లేత ఆకుపచ్చ పూల పరికిణీ, నీలం రంగు ఓణీ, ఎర్ర రంగు జాకెట్టు, చామనచాయ ఇచ్చిన మరింత కళతో, నూతి దగ్గరనుంచి నీళ్లు తీసుకువస్తున్న అనూను అలాగే ఫొటో తీశాడు. అలా అందంగా కనిపించిన ప్రతి మనిషినీ, దృశ్యాన్నీ ఫొటో తీస్తూ తను ప్రతి ఏడూ చూసే ఈ ఊరిలో ఇన్ని అందాలున్నాయని కెమెరా పట్టుకుంటేనే కానీ అర్థం కాలేదే—అనుకున్నాడు.

పాలు తీసే పల్లెపడుచులు, రంగుల రంగవల్లుల మధ్య బంతిపూల గొబ్బెమ్మలు, తాటాకులతో కట్టిన దేముడి రథం, అన్నీ అందంగానే కనిపించాయి అతనికి. జీవితంలో అస్తమయానికి వచ్చి, సహం నెరసిన జుట్టుతో—అలంకరించుకుని తిరిగే మునసబుగారి భార్య "నా ఫొటోలు తీయవు బాబూ!" అని వయ్యారంగా అడిగేటప్పటికి మతిపోయి చూశాడు అతను. "తప్పదు మునసబుగారి భార్య." అన్నట్లు అక్క చేసిన సౌంజ్ఞ చూసి "హత విధీ" అనుకున్నాడు సుధాకర్. సాయం సంధ్యలో నిర్మానుష్యంగా ఉన్న దారిలో, దేముడి ధ్వజస్థంభం దగ్గర నిలబడి ఏం చేద్దామా అని నాలుక వేలాడేసి చూస్తున్న ఊరకుక్క, పెద్ద వేదాంతిలా అనిపించింది అతని కళా హృదయానికి. 'ఇలాంటి దృశ్యాలకే ఫొటోగ్రఫీ ప్రైజ్ వచ్చేది' అని నూటొక్కసారి అనుకుని కెమేరా క్లిక్ మనిపించబోయాడు. కుక్క కళ్ళలో సుధాకర్‌కు కనబడ్డ వేదాంతం తారుమారై, అది మీదకొచ్చి పడేటప్పటికి ఒక్క పరుగుతో రోడ్డు ఎక్కాడు. దారిలో పైట చెంగులు అడ్డం పెట్టుకుని నవ్వుతున్న ఆడపిల్లల్ని కూడా లెక్క చెయ్యకుండా ఒక్క ఉరుకులో ఇంటికి వచ్చిపడి, "డామ్ ఇన్సల్ట్" అని ఉడుక్కున్నాడు. కొబ్బరి చెట్ల చాటున సూర్యాస్తమయం దగ్గర నుంచి చిన్నారి పాపల బోసి నవ్వుల వరకూ అన్ని ఫొటోలు తీశాడతను. ఖరీదైన కలర్ ఫిలిం ఉన్న కెమెరాను పక్క పట్నానికి తీసుకువెళ్ళి మరోసారి లోడ్ చేసుకు వచ్చాడు సుధాకర్. ఫొటోలు తీసే మోజులో అతనికి దానికయ్యే ఖరీదు జ్ఞాపకం రాలేదు.

సుధాకర్ అడిగి తీసిన ఆడపిల్లల ఫొటోలు చాలా ఉన్నాయి. కానీ, అతన్ని అడక్కుండా అతని చేత ఫొటోలు తీయించుకోవాలని అతను కెమేరాతో మేడమీదకు వచ్చినప్పుడల్లా అలంకరించుకుని, అవతల మేడ మీద గుడ్డలారేసే నెపంతోనూ, ఒడియాలు తీసే నెపంతోనో వచ్చి, చూపుల బాణాలు విసిరే కరణంగారి కొత్త కోడలు లాంటి వారిని చూస్తే చాలా నవ్వొచ్చేది

సుధాకర్‌కు. అతను కెమెరా తీసుకుని ఎదరపడితే చాలు, వీలైనంత అందమైన భంగిమలో అతనికి కనబడాలనే ప్రయత్నించే వాళ్ళను చూసి.

"ఈ ఆడవాళ్ళూ...." అనుకునే వాడు సుధాకర్.

"బావా! ఇవ్వాళ ఒంట్లో బాగా లేదు. రేపు చూద్దాం తోట...." ఇంకా ఏమిటేమిటో రాసి పంపింది అనూ ఆ రోజు పాలేరు చేత. కెమేరా లోడ్ చేసుకుని అనూ వాళ్ళ మామిడి తోటలో రకరకాల ఫొటోలు తీయాలనుకున్న సుధాకర్‌కు "బాబూ నన్ను కూడా....ఏదీ... ఫొటో...." అంటున్న పాలేరు మాట వినబడ గానే "ఛా! ఫో! వెధవా!" అని తిట్టి పంపించేశాడు. ఆ రోజు ఇంకెక్కడికీ వెళ్ళాలనిపించ లేదు సుధాకర్‌కు. ఇంట్లో అంతా బయటకు వెళ్ళడం వల్ల అంతగా అలికిడి లేదు. డబ్బాలో నించి చేగోడీలు తెచ్చి నములుతూ కెమెరా వంక చూస్తూ పడక్కుర్చీలో జారగిలబడ్డాడు అతను.

"ఏమండీ!" ఏదో బొంగురు గొంతు వినబడి ఉలిక్కిపడి చూశాడు. వాకిలికి కట్టిన రంగురంగుల గాజు గొట్టాలు, పూసలతో అల్లిన తెర అల్లల్లాడింది. వాటి సందునుంచి తొంగి చూస్తున్నారు ఎవరో.

"ఎవరది?"

"నేనేనండీ! శ్యామలను. నా ఫొటో తీస్తారేమోనని అడుగుదామని వచ్చాను...."

ఆ వ్యక్తి ఎదురుగా వచ్చి నిలబడింది. ఆ అమ్మాయిని, ఆ ఆకారాన్ని, ఆ గొంతుకను విని ఉలిక్కి పడ్డాడు సుధాకర్. నల్లటి చాయ, బక్కచిక్కిన శరీరం, లోతు బుగ్గలు, మెల్ల కన్ను, బిగించి కట్టిన ఉంగరాల జుట్టు.... కరణంగారి అమ్మాయి శ్యామల. "ఖర్మరా బాబూ." అనుకున్నాడు సుధాకర్. ఎలాంటి ఎలాంటి వాళ్ళో ఫొటోలు తీయించుకుందామను కుంటారుగాని, ఇలాంటి పిల్ల కూడా ఫోటో తీయించుకుంటుందని అతని ఊహకు తట్టలేదు.

"మాట్లాడరేమండీ....నేను ఫోటోకు బావుండ ననేగా! అందరూ అందంగా ఉంటారా ఏమిటీ! నా కెన్నాళ్ళబట్టో ఫోటో తీయించుకోవాలని ఉంది....'నీ ముఖానికి అదొకటే తక్కువ అంటుంది' మా అమ్మ. ఏమండీ....నేను బావుండనా?" వెలిసిపోయిన వాయిలు ఓణీ వేలుకు మెలిపెడుతూ, మెల్లకన్నుతోనూ,

నీడ వెనక నిజం

—జలంధర

రాజస్థాన్‌లోని మార్వార్ ప్రాంతంలో 'అఖాతీజ్' అనే రోజు ఎంతో పవిత్ర మయినదట. ఆ రోజున పార్వతీదేవి పరమశివునితో పునస్సమాగమం పొందిన రోజని వారి విశ్వాసం. అందుకని స్త్రీలకి— ముఖ్యంగా వివాహాలకు అది పర్వదినమని మార్వారీలు భావిస్తారట. అలా భావించి నంత మాత్రానగానీ, వివాహాలు చేసినంత మాత్రానగానీ తప్పులేదు. రైటే. కాని ఇటీవల అందిన వార్తలను బట్టి మొన్నీ మధ్య 'అఖాతీజ్' రోజున మార్వార్ ప్రాంతంలో మూక ఉమ్మడిగా ఒకేసారి పదివేల పెళ్ళిళ్లు జరిగాయ్యట! సరే— సామూహిక వివాహాలా - అదీ అభినంద నీయమే. కాని ఇంతకీ ఆ పదివేలమందీ

ఎవరనుకున్నారు?

ముక్కు పచ్చలారని పసికందులు!

తమ వివాహాలు జరుగుతున్నప్పుడు ఆ చిన్నారి పాపలు తలిదండ్రుల ఒళ్లోనూ, భుజాల మీదా హాయిగా నిద్రపోతున్నారట!

భయంకరమైన గొంతుతోనూ మాట్లాడే ఆ అమ్మాయిని చూసి దడుసుకున్నంత పనైంది అతనికి.

'అబ్బెబ్బే....అదేం లేదు....తప్పకుండా తీస్తాను....' అన్నాడు తడబడుతూ.

"ఎప్పుడు తీస్తారూ?" అంది గొంతు సాగదీస్తూ.

"ఎప్పుడేమిటి? ఎప్పుడైనా తీద్దాం...రేపు... లేకపోతే...." ఎవరైనా తనను చూస్తారేమో, నవ్వుతారేమోననిపించి అతను తత్తరపడ్డాడు.

"అయితే ఎల్లుండి తీయండి. సాయంత్రం వస్తానేం...ఎల్లుండి మంచిరోజు. ఏం?" అంటున్న ఆ అమ్మాయిని చూసి నవ్వాలో ఏడవాలో అర్థం కాలేదు అతనికి.

"అలాగే....అలాగే...." అంటుండగా వాళ్ళక్క లోపలికి వచ్చింది. 'హమ్మయ్య' అనుకున్నాడు.

"ఏమిటే శ్యామలా ఇలా వచ్చావు?" అంది నవ్వుతూ ఆమె. ఆ పిల్లను చూడగానే ఎవరికైనా నవ్వూ వేళాకోళం విసుగు అన్నీ అనిపిస్తాయి.

"ఏం లేదు పిన్నిగారూ! మీ సుధాకర్ ఫోటో తీస్తాడేమోనని...." ఆపకుండా ఏదేదో మాట్లాడు తోంది శ్యామల. అక్కడి నుంచి మెల్లిగా దాటుకున్నాడు సుధాకర్.

"ఏమిటక్కయ్యా! ఆ అమ్మాయి...." భోజనాల దగ్గర కదిలించాడు మెల్లిగా. ఎందుకో ఎంత మర్చిపోదామన్నా ఆ అమ్మాయే గుర్తుకు వస్తోందతనికి.

"ఆఁ! ముది వయసులో పుట్టిన పిల్లరా! ఎదుగూ లేదు, బొదుగూ లేదు. పైగా అనాకారి తను....పోనీ కాస్త శుభ్రంగా అన్నా ఉంటుందా అంటే ఆ తల్లికే లేదు శ్రద్ధ. వచ్చిన కొత్త కోడల్ని చూసి మురిసిపోవడంతోనే సరిపోతోంది. సాయంత్రం అయ్యేసరికి తట్టెడు మల్లెపూలు ఇంటిల్లిపాదీ పెట్టుకుంటారు. ఆ పిల్లకు తలన్నా దువ్వరు. పోనీ, 'ఏ టానిక్కన్నా ఇవ్వరాదా వదినా' అని చెప్పానురా! శ్రద్ధేదు స్తేనా? ఆస్తి ఉంటే చాలనుకుంటున్నారు. కాస్త అందమన్నా ఇవ్వకూడదా భగవంతుడు! అబ్బే....పగలు చూస్తే రాత్రి కల్లోకి వచ్చేటట్లుంటుంది. ఏం రాత రాసుందో ఆ పిల్లకు...." పులుసు వడ్డిస్తూ అక్క చెప్పిన విషయాలకు జాలేసింది సుధాకర్‌కు.

"ఇంతకూ నీ దగ్గర కెందుకు వచ్చింది మామయ్యా!" పిల్లలు అడిగిన ప్రశ్నకు 'ఫోటో కోసమర్రా' అని సమాధానమిచ్చాడు. ఫకాల్న నవ్వారు పిల్లలు.

"ఆఁ! దాని ముఖానికి ఫోటో ఒకటి తక్కువ." అంది కంచాలెత్తుతూ అక్కయ్య.

"అయితే బావా! శ్యామల నిన్ను ఫోటో అడిగిందా?" మర్నాడు మామిడి తోటలో నవ్వాపుకుంటూ అడిగింది అనూ. ఆమె వెనకాల వున్న మిత్రబృందం ఆశ్చర్యంగా చూశారు. అంతమంది ఆడపిల్లలు తనను అలా చూసే టప్పటికి రెచ్చిపోయి నిన్నటి దృశ్యాన్ని చిలవలు, పలవలు కలిపించి చెప్పి వాళ్ళను నవ్వించాడు సుధాకర్. ఇంక ఆ మర్నాడు శ్యామలను ప్రత్యేకంగా పిలిపించి, కూర్చోబెట్టి, అతి అమాయకత్వం నటిస్తూ, "మా బావ నిన్ను ఫోటో తీస్తానన్నాడటగా..." అంటూ ప్రారంభించి చాలాసేపు శ్యామలను వాగించి, వాగించి ఆనందించారు అనూరాధ, ఆమె స్నేహితురాళ్ళు.

అదే రోజు సాయంత్రం లేతాకు పచ్చని పట్టు పరికిణీతో, సోగకళ్ళతో సంపెంగ దండలాంటి అనూ దూసుకు వచ్చింది తోటలోకి.

"బావోయ్! నీకో విషయం తెలుసా! నీకొక ఆరాధకురాలుంది ఈ ఊళ్ళో...." ఫకాల్న నవ్వుతూ అంది.

ఎవరబ్బా! ఆలోచిస్తూ మెల్లగా, "నువ్వా!" అన్నట్లు కొంటెగా చూశాడు సుధాకర్.

"ఆశ పాపం....నిన్నెవరు నమ్మార్లే....నవ్వు లాటకాదు నిజంగా...."

"నీ ముఖం...."

"నిజం...ఎవరో తెలుసా? ఊర్వశి శ్యామల.." ఉలిక్కిపడ్డట్టు నటించాడు సుధాకర్. "పాపం శమించుగాక" అని చెవులు మూసుకున్నాడు.

"నిజం. మేము నిన్ను గురించి బాగా ఉన్నవీ, లేనివీ నమ్మేట్లు చెప్పేశాం. పిచ్చిది కదా, నిజం అనుకుంది. ఇంక చూడు. రోజూ నువ్వు తననే చూస్తున్నావుట. పొద్దున్న ముఖం కడుక్కునే సాకుతో మేడ మీదకు వస్తావట. అసలు నువ్వే 'ఫోటో తీస్తాను శ్యామలా' అని అడిగావట. నిజమా బావా?" చక్రాల్లా కళ్ళుతిప్పుతూ అమాయకత్వం నటిస్తూ అడిగింది శ్యామల.

"ఛా! నోర్మూయ్యి. అసలు ఆ అమ్మాయితో నేను...."

"నాకు తెలుసులే బావా! ఏడిపించ దానికి అన్నాను విసుమరి.... ఇంకా చాలా చెప్పింది. విని విని మన పూజారిగారి రాధకు

ఒక్కమండి 'నువ్వేం పెద్ద ఊర్వశి ననుకుంటున్నావా? జరిగింది మాకు తెలియదా ఏమిటి? మొన్న ఆయనే చెప్పాడులే' అని నువ్వు మొన్న ఆ అమ్మాయి ఫోటో తియ్యమని అడిగిన పార్టంతా చెప్పావే—అదంతా నీ భాషలోనే వర్ణించింది. ఇంకచూడు. దాని నల్లటి ముఖం మరీ మాడిపోయింది. పారిపోయిందనుకో....'' ఇంకా ఏదో చెప్పుతోంది అనూ.

ఎందుకో సుధాకర్ మనస్సు కలుక్కుమన్నది. పాపం ఏమనుకుందో అమాయకురాలు—అనిపించింది. అందవికారమైన ఆడపిల్ల తన 'గొప్ప' వుందని తృప్తిపరచుకోడానికి ఊహించుకున్న తీయని ఊహలన్నీ నిజాలుగా బైటకు చెప్పిందనే విషయం తెలియకపోయినా, ఎందుకో జాలేసిందతనికి.

"అయినా ఆ పిల్ల కెన్నేళ్ళుంటాయి అనూ. నాలుగడుగులు కూడా ఉండదు?'' అన్నాడతను.

"ఎన్నేళ్ళేమిటి బావా! నా వయసే పద్దెనిమిది. నేను కార్తీకంలో పుట్టాను. అది పుష్యమాసంలో పుట్టింది. "అయినా బావా నువ్వు మేడెందుకు ఎక్కుతున్నావో నాకు తెలియకనా? కరణంగారి కొత్తకోడల్ని చూడ్డానికేగా!...." అంది నవ్వుతూ.

"ఏయ్ అనూ! తంతాను. వాళ్ళ మావ విన్నాడంటే మక్కెలిరగగొడతాడు మనని'' అన్నాడు చెయ్యెత్తుతూ.

నాలుకతో ఎక్కిరించి, గోరింటాకు చేతులతో టాటా చెప్పేసి, అందకుండా దూసుకుపోయింది అనూ.

మర్నాడు మధ్యాహ్నం, నిన్న సాయంత్రం మర్చిపోయిన నవల కోసరం భోజనం చేసి మేడెక్కాడు సుధాకర్. ఎర్రని ఎండలో నోరూరించేటట్లున్న వడియాలు తీసుకుని రెండు నోట్లో వేసుకుని వెనక్కి తిరగబోయి ఆగిపోయాడు సుధాకర్. అవతల మేడ మీద ఎర్రటి ఎండలో, గోడ కానుకుని కూర్చుని మోకాళ్ళలో తల దాచుకుని ఏడుస్తోంది శ్యామల. ఆశ్చర్యపోయి ఇవతలి గోడ కానుకుని "శ్యామలా!'' అని పిలిచాడు తనను తాను మర్చిపోయి.

తలెత్తి చూసింది. ఎంతసేపటి నుంచి ఏడుస్తోందో కళ్ళు ఎర్రబడి వాచి ఉన్నాయి.

"మీరా! పోండి! నాతో మాట్లాడకండి.'' అంది బెక్కుతూ చేతుల్లో ముఖం దాచుకుంటూ.

"ఏం? ఎందుకని? ఏమైంది?'' మెల్లిగా అడిగాడు. అతనికి తెలియకుండానే అతని గొంతు మృదువుగా మారిపోయింది.

మరి కాసేపు బ్రతిమాలించుకుని అసలు విషయం చెప్పింది శ్యామల.

"మీరు నన్ను గురించి ఇష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడారటకదా! నిన్న అనూ దాని స్నేహితురాళ్లు నన్ను గుక్కో ఎలా ఏడిపించారో తెలుసా? నేను ఫోటో తీయించుకుంటానని దానికెందుకు చెప్పారు? ఇష్టం లేకపోతే అప్పుడే చెప్పాల్సింది. అందరికీ తెల్సిపోయి నన్ను ఏడిపిస్తున్నారు. మా అమ్మ 'సిగ్గు లేనిదానా? నీ ముఖానికి ఫోటో ఒకటే తక్కువ. సిగ్గూ, ఎగ్గూ లేకుండా పరాయి మొగాడ్ని అడుగుతావా?' అని కొట్టింది. ఏమండీ! నేను ఫోటోకు అంత పనికిరానిదాన్నా?'' బెక్కుతూ చేత్తో కళ్ళు నులుపుకుంటూ అడుగుతున్న ఆ పిల్లను చూడగానే, అతనికి ఆ అమ్మాయి అందవికారం కానీ, బొంగురు గొంతుకానీ వినిపించలేదు. కనిపించలేదు. గుండె తరుక్కుపోయినట్లనిపించింది. వెంటనే తనను తాను మర్చిపోయి—

"ఛీ! ఛీ! అదేం లేదు శ్యామలా! ఎవరన్నారు అలా? అదంతా అబద్ధం. ఇంకా నువ్వు ఇవ్వాళ

పాలమారడం

పాలు తాగుతున్నప్పుడు పిల్లలకు పాలమారుతుంది. పాలు, నీళ్ళులాంటి ద్రవ పదార్థాలు మాత్రమే కాకుండా తినుబండారాలు, అన్నం మొదలైనవి తింటున్నప్పుడు కూడా కొన్ని సమయాల్లో పిల్లలకు పాలమారుతూ వుంటుంది. అలాంటప్పుడు, 'ఎవరో తలుచుకుంటున్నారు' అంటూ తల్లి-తల మీద తట్టడం మనం తరచూ చూస్తువుంటాం.

నిజానికి, పాలమారడానికీ, ఎవరైనా తలచుకోడానికీ అసలు సంబంధం లేదు. అయితే మరి ఎందుకిలా పాలమారుతుంది? అంటే-నోటినుంచి జీర్ణాశయానికి పోయే ఆహార నాళానికి ప్రక్కనే శ్వాసకోశ నాళం కూడా వుంటుంది. ఈ నాళాన్ని ఒక కవాటం మూస్తూ తెరుస్తూ వుంటుంది. ఆ కవాటం తెరచుకుని ఉండేప్పుడు ఏదైనా మ్రింగితే అది శ్వాసకోశనాళంలో ఇరుక్కుంటుంది. అందువల్ల పాలమారడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా ఘనపదార్థాలేవైనా అలా తగుల్కుంటే పిల్లలు ఊపిరి పీల్చడానికి కూడా తడబడుతూ వుంటారు. అలాంటప్పుడు కేవలం తల మీద తట్టడం మాత్రమే చాలదు. మరి ఏం చెయ్యాలి?

వెంటనే ఒక కుర్చీ-లేదా స్టూలు మీద కూర్చుని-పాపాయిని తలక్రిందులుగా తిప్పి, తల మన మోకాళ్ళమీద అనే విధంగా పాపాయి కాళ్ళ దగ్గర ఒక చేత్తో పట్టుకుని రెండో చేత్తో తలకు క్రింది భాగంలో అంటే వీపుకు పైన-రెండు మూడుసార్లు తట్టాలి. శ్వాసకోశ నాళంలో ఇరుక్కున్న పదార్థం బయటపడిపోతుంది.

కొంచెం పెరిగిన అబ్బాయో, అమ్మాయో అయితే — అలాంటప్పుడు వాళ్ళను పై విధంగా తలక్రిందులుగా పట్టుకోడం అంత సులభం కాకపోవచ్చు. అంచేత తలక్రిందకు వచ్చేట్టుగా, మోకాళ్ళ మీద బోర్లా పడుకోబెట్టి రెండు భుజాలకు మధ్య భాగంలో వీపుపై రెండు మూడుసార్లు గట్టిగా తట్టాలి. ఐతే, ఇలా చేసినా కూడా పాపాయి వూపిరి పీల్చుకోడానికి అవస్థపడితే మాత్రం వెంటనే డాక్టర్ దగ్గరకు తీసుకు వెళ్ళడం చాలా అవసరం!

పిల్లలు ఆహారం బాగా నమిలి తినేట్టు చూడాలి. భోంచేసేటప్పుడు అధికంగా మాట్లాడకుండా చూడాలి. ఇకపోతే నాలుగేళ్ళయినా దాటని పిల్లలకి బఠానీలు, పాప్‌కార్న్‌లాంటి తినుబండారాలు యివ్వకుండా వుండడం మంచిది. ఎందుకంటే వాటిని నమలడం కాస్త కష్టం. అదీగాక, పిల్లలు తొందర తొందరగా తింటూ వుంటారు-అందువల్ల కూడా పాలమారవచ్చు. —డాక్టర్

ఫోటో తీయించుకుందానికి రెడీ అవుతావను కుంటున్నాను. వాళ్ళ ముఖం........వాళ్ళ మాట లేమిటి? రేపు నీ ఫోటో చూడు, ఎంత బావుం టుందో...'' అన్నాడు.

నమ్మనట్లు తలెత్తి చూసింది శ్యామల. ''నిజం....అబద్ధం కాదు....సాయంత్రం మరి రెడీగా ఉంటావా? పో! ముఖం కడుక్కో..... అన్నం తినలేదుకదూ....పిచ్చిపిల్లా....వెళ్ళు'' అన్నాడు.

మెల్లిగా లేచి పరికిణీతో ముఖం తుడుచుకుని, వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది శ్యామల. ఆమె వెళ్ళిన అయిదు నిమిషాలకు కానీ, తను చేసిన పనేమిటో అర్థం కాలేదు అతనికి. ''ఇదెక్కడి కొత్త జంజాటం పెట్టుకున్నానురా దేముడా!'' అనుకుంటూ కిందికి వెళ్ళాడతను.

''ఏమండోయ్....'' సాయంత్రం పడకగది కిటికీ దగ్గర నుంచి శ్యామల గొంతు వినబడి ఉలిక్కిపడి నిద్రలేచాడు.

''నేనేనండీ! మా ఇంట్లో అందరూ పల్లెలో ఉన్నారు. మీ అక్కావాళ్ళు మామయ్యగారింటి కెళ్ళారు. మరి నేను తయారవ్వనా? ఫోటో తీస్తారా?'' ఆ గొంతులో ఆశ, ఆ వికృతమైన ఆకారం రెండు చూసి ఏం మాట్లాడలేక 'ఊఁ!' అని, ఖర్మరాబాబూ అనుకుంటూ కెమేరా తీసుకుని మేడెక్కాడు అతను. అంత ఖరీదైన కలర్ ఫిలిం శ్యామల మీద దండగ చెయ్యడం ఏ మాత్రం ఇష్టం లేదతనికి. 'ఊరికే క్లిక్ మనిపిస్తే సరి!....నమ్మేస్తుంది....పిచ్చిది....' అనుకున్నాడు. భగవంతుడా! ఈ ఫోటో తీసే సమయానికి మా అనూ, దాని బృందం రాకుండా చూడు–అని మనస్సులోనే దేముణ్ణి ప్రార్థించాడు. అయినా అతనికి బెరుకు వదల్లేదు.

''ఏమండీ!'' ఆ గొంతు మళ్ళీ వినబడగానే ఉలిక్కిపడ్డాడు. ఎదురుగా శ్యామల. ఆమెను, ఆమె అలంకరణనూ చూస్తే నోటమాట రాలేదతనికి. ముదురు ఎరుపురంగు పరికిణీ, కనకాంబరం రంగు ఓణీ, వాళ్ళ అమ్మది కాబోలు లూజుగా ఉన్న పట్టు జాకెట్టు, మెళ్ళో ఏవేవో రకరకాల నగలు, చేతినిండా నానా రంగుల గాజులు, ముఖానికి అరంగుళం పౌడరు, కళ్ళు మూసుకు పోయేలా కాటికా, ఎర్రటి అమ్మవారి బొట్టు.... అసలే అందవికారమైన శ్యామల. ఆ అలంకరణలో ''బావున్నానా అండీ?'' అని నవ్వేసరికి దడుసుకున్నాడు సుధాకర్. ఉన్నపళంగా చేతిలో ఉన్న కెమేరా కిందకొట్టి పారిపోవాలనిపించింది అతనికి.

''ఏమండీ! మాట్లాడరేం....నేను బాగా లేనా....'' ఆ గొంతు వినగానే మధ్యాహ్నం ఎండలో కూర్చుని ఏడుస్తున్న శ్యామల జ్ఞాపకాని కొచ్చింది. ఒక్కసారిగా జాలేసిందతనికి!

''ఏమండీ! ఫోటో తీయరూ!'' ఏడుపు గొంతుకతో అంది శ్యామల.

అటూ, ఇటూ చూశాడు అతను.

''నేను ఎవరికన్నా చెప్తానని భయపడు తున్నారా? నేనెవరికీ చెప్పను లెండి. ఒట్టు....'' ఆశగా అంటున్న ఆమె గొంతు వినగానే—

''ఛా! ఛా! అదేం లేదు. అదిగో ఆ పిట్ట గోడకానుకుని నించో'' అని తోచిన అయిడియా చెప్పి నిజంగానే ఫోటో తీశాడు సుధాకర్. కెమేరాలో రీలు తిప్పుతున్న అతన్ని చూస్తూ ''ఏదండీ ఫోటో....'' ఆశగా చెయ్యి చాచింది.

''ఇప్పుడే రాదు, మా ఊరు వెళ్ళాం తరువాత పంపుతాలే. సరే నువ్వెళ్ళు ఇంక....'' అని వెనక్కి తిరగబోయాడు అతను.

''ఏమండీ!''

మళ్ళీ ఏమిటన్నట్లు వెనక్కి చూశాడు.

''అందర్నీ ఫోటో తీస్తారు. మీరు తీయించు కోరా! మీరు ఫోటోలో ఎంత అందంగా ఉంటారో తెలుసా!....''

ఆ అమ్మాయి మాటలకు అదిరిపోయాడు. ఇంతవరకు కెమేరా కొన్న తరువాత ఫోటో తీయించుకునే వాళ్ళే కానీ, అతన్ని గురించి ఆలోచించిన వాళ్ళు లేరు. ఈ శ్యామల.... ఈ అనాకారి పిల్ల, నా ఫోటో గురించి ఆలో చిస్తోందా? అనిపించింది. ఏదో చెప్పాలని మాట్లాడబోయాడు.

''శ్యామలా!'' అని వాళ్ళమ్మ గొంతు విన గానే పరుగెత్తింది శ్యామల. దూరమౌతున్న ఆమె పాంజేబు పట్టీల సవ్వడి వింటూ అలాగే చాలాసేపు నిలబడి కిందికి వచ్చేశాడు సుధాకర్.

ఆ తరవాత రెండు రోజులు అతనికి ప్రయాణ సన్నాహాలతోనూ, బంధువుల ఇళ్ళల్లో భోజనాలు, అనూ వాళ్ళతో వన భోజనం.... వీటితోనే సరిపోయింది. ఆ మూడో సాయంత్రం గూడు బండిలో రైల్వే స్టేషనుకు వెడుతున్న అతనికి కరణంగారి వాకిట్లో తారాడిన నీడ శ్యామలలా అనిపించినా, మిగతా అనేక విష యాలలో అదేం పట్టించుకోలేదతను.

బొంబాయి వచ్చిన నెలరోజులకు—

''బావా! నీకీ విషయం తెలుసా! కరణంగారి శ్యామల చచ్చిపోయింది. ఏదో డిఫ్తీరియాట. పాపం ఇరవైనాలుగు గంటల్లో ప్రాణం పోయింది. అది పోయినందుకు వాళ్ళింట్లో ఎవరికీ విచారం లేదనుకో. పోయే ముందు నన్ను పిలిచి, 'మీ బావను నా ఫోటో అడుగు' అని రాసి చూపిం చింది. దానికి నువ్వు ఫోటో తీశావా? మాకెవరికీ చెప్పలేదేం బావా! పాపం అమాయకురాలు....'' ఈ రకంగా ఉన్న ఆ ఉత్తరం చూడగానే కళ్ళు నీళ్ళు తిరిగాయి అతనికి. ఆరోజే ప్రింటు అయి వచ్చిన ఫోటోల కవరు తీసి మెల్లిగా అన్ని ఫోటోలు చూస్తూ శ్యామల ఫోటో దగ్గర ఆగి పోయాడతను. చాలా క్లియర్‌గా వచ్చింది బొమ్మ! శ్యామలలాగే ఉంది. ''ఏమండీ! నా ఫోటో బావుందా?'' ఎవరో అన్నట్లనిపించింది. అలాగే దాన్నే చూస్తూ కూర్చున్నాడతను చాలాసేపు.

*

''ఇంత అందవికారమైన అమ్మాయి 'ఫోటో'కి ప్రైజ్ ఎలా వచ్చిందా అని చూస్తున్నావా? ఆ ఫోటో పరిశీలించి చూడు. అందులో ఏం కనబడుతోంది? లైఫ్....జీవితం. జీవితం మీద ఆశ....ఆ అలంకరణం, ఆ శ్రద్ధ చూడు. అదొక విచిత్రమైన అనుభూతి....ఆ కళ్ళు.... ముఖ్యంగా ఆ కళ్ళు చూడు....ఎంత స్త్రీత్వం? ఎంత కోరిక? ఎంతో ఇష్టమైన వ్యక్తిని ఎవర్నో ఎంత ఆరాధనగా చూస్తోందో చూడు ఆ పిల్ల.... అందుకే అన్నారండీ 'కెమేరా ఐ' అని. జీవితంలో మామూలుగా ఉండేవాటిని కెమేరా అద్భుతంగా కనిపెడుతుంది. ఏం ఫోటో అండీ? ఊరికే ఇచ్చారటండీ ప్రైజు?'' ఎవరో ఇద్దరు నడి వయస్సు వ్యక్తులు ఇలా ఆ ఫోటో ముందు నిలబడి మాట్లాడుకుంటున్నారు.

అక్కడే కొద్ది దూరంలో ఒక స్తంభానికి ఆనుకుని, చేతులు కట్టుకుని నిలబడి, వారి మాటలే వింటూ ఆ ఫోటో వంకే చూస్తున్నాడు ఒక యువకుడు.

అది ఫోటో ఎగ్జిబిషన్.

ఆ యువకుడు సుధాకర్. □